

Kaj je delala sindikalna podružnica v preteklem letu

To vprašanje mi je zastavil eden naših vodilnih uslužbencev in mi dejal, da bo to tiskano v našem časopisu. Hočeš nočeš, moral sem malo pobrskati po svoji glavi in konceptu za letno poročilo predsednika in tajnika, in zbrati nekaj podatkov, da ljudje ne bodo tako mislili, kot mislijo na Republiškem odboru, da smo najslabša podružnica. Že vnaprej pa opozarjam cenjene bralce, da bom pisal brez statistik, da to pisanje ne bo predolgočasno.

Prevzem vodstva

Novi Izvršni odbor je prevzel vodstvo sindikalne podružnice v času, ko je slovela kot ena najboljših sindikalnih podružnic. V novem odboru je ostalo nekaj članov starega odbora, da začetek ni bil težak. Na prvem sestanku si je Izvršni odbor postavil naslednje naloge: graditev delavskega doma, uvedbo posvetovalne ure za člane in 100% včlanitev delavcev v sindikat, to poleg drugih nalog. Za reševanje problemov in ostvaritve zadanih nalog je imel IO nič manj kot kakih 35 sej. Sklicanih je bilo pet množičnih sestankov. Kaj so razpravljali na teh sestankih?

Zaslужki delavcev

Kislo jabolko, v katerega je moral ugrizniti sindikat, je bila sestava tarifnega pravilnika po uredbi o zaslužkih delavcev in uslužbencev, ki je predvidevala povprečje zaslužka za lesno industrijo 32 din, a za žagarsko 31 din na uro. Tovariši, ki so pri sestavi sodelovali, so kaj kmalu ugotovili, da je to povprečje prenizko. Že na naslednji seji IO so zahtevali, da se skliče množični sestanek na katerem naj se članom predoči dejansko stanje. Na množičnem sestanku so posegli v diskusijo številni člani. Na podlagi te je bila sestavljena resolucija v kateri smo zahtevali razveljavitev te uredbe in vrnitev na dotedanje povprečje. Republiški odbori so stavili tozadevne predloge, Zvezna vlada je svoj sklep razveljavila, delavcem pa so ostala tudi za lansko leto predlanska povprečja.

Izboljšanje življenjskega standarda

Sporazumno z upravo podjetja je IO določil pripravljalni odbor za gradnjo delavskega doma, ki se je sestel, ali pokazalo se je, da na tovarniškem zemljišču ni primernega prostora. Dom bi preveč stal in bili so še drugi pomisleki. Zato do gradnje ni prišlo. Upravi odbor nam je predlagal, da se preuredijo bivši gostilniški prostori pri Puntarju. To zamisel je naš Izvršni odbor pozdravil. Naša menza je ena najlepših v okraju, če ne celo v

vsej Sloveniji. V njej bodo naši delavci dobili zadostno hrano po zmernih cenah. Za menzo bo moralo seveda naše podjetje nekaj prispevati. Upamo pa, da bo oseba, ki bo menzo upravljala, znala najti vse načine, da pride do prehranbenih in drugih artiklov po čimbolj ugodnih cenah. Škoda je samo, da prostori niso večji.

Večkrat smo razpravljali tudi o stanovanjskih problemih, nismo pa našli izhoda. Mogoče bo bodoča komuna našla kak način za ublažitev stanovanjske stiske.

Higienska in tehnična zaščita

Izvršni odbor je predlagal odgovornim uslužbencem, da izvedejo napeljavo pitne vode, postavitve stranišč in odvajanje prahu iz delovnih prostorov. Naši člani so se verjetno razveselili, ko je pritekla voda v tovarno in bo v kratkem tudi v stolarno in da bodo stranišča v obeh največjih oddelkih kmalu dana v uporabo. Želel bi opozoriti naše člane, da dela pri straniščih niso bila malenkostna. Za primer omenjam samo izkop ponikalnice pri tovarni, iz katere je bilo treba izmetati okrog 120 m³ materiala in odpeljati skoraj tolikšno količino kamena. Tudi kar se tiče prahu je zdaj bolje, ker so postavljene odvajalne naprave.

Politično delo

Med nami so člani, ki trdijo, da Izvršni odbor politično ni delal. Mogoče bodo svoje mnenje spremenili, če navedem nekaj podatkov.

V letu 1953 je v podjetje prihajalo 16 izvodov »Delavske enotnosti«. V lanskem letu je bilo 100 naročnikov, se pravi, vsak 16. član našega kolektiva je prejemal ta časopis. Ravno toliko smo razdelili »Prešernovih knjig«.

Imeli smo tudi dva množična sestanka in smo na njih obravnavali politična vprašanja.

Vse svoje moči smo dali za čim uspešnejšo proslavo 1. maja in za izvedbo tombole, katere čisti dobiček je bil namenjen gradnji telovadnega doma. Pri teh dveh prireditvah je bilo zaposleno nič manj kakor 90% naših članov od vseh sodelujočih.

Izlet naše mladine v Koper smo podprli denarno.

Za štajerske poplavljenke smo med našimi člani zbrali 63.000 dinarjev, kar je lepa vsota, ki prikazuje našo agilnost in pa politično zavest naših članov.

Organizirali in materialno podprli smo odhod naših članov na proslavo v Črnomelj, ki se je je udeležilo 40 naših članov.

Proslave na Ostrožnem se je udeležilo 170 članov, a materialni prispevek podružnice je znašal 15.900 dinarjev.

Ce se v vse to poglobimo, moramo iskreno priznati, da je to zahtevalo veliko naporov in da je bilo treba dosti dobre volje članov Izvršnega odbora, da smo vse to izvedli. Upamo, da bodo dobronamerni kritiki to priznali.

Kultura in prosveta

Na tem področju smo spali spanje pravičnega vse do 11. julija, ko so na našo tombolo prišli Goričani — DPD Svoboda, tovarne pohištva iz Nove Gorice. Na pobudo našega najagilnejšega člana, tovariša direktorja, smo pričeli razmišljati, če ne bi bilo mogoče tudi pri naših delavcih takega dela poživiti. V naš odbor smo kooptirali za prosvetarja tovariša Franca Stražarja, ki je s podporo drugih prebil globok zamrzli led in formiral folklorno, dramsko, pevsko in šahovsko sekcijo, ki delajo pod okriljem LPD »Jerman Remigij«. Krstne predstave prvih treh sekcij-skupin smo 23. januarja videli v Gor. in Dol. Logatcu. Lahko se pohvalimo, da smo gledalce zadovoljili, čeprav je Logatec na glasu kot dober kritik, ki mu vsaka stvar ni dobra in jo težko prebavi. Šahovska sekcija pa čaka na prostore v menzi.

23. januarja, pri krstnih predstavah naše sekcije, smo navezali program na 10. obletnico obnovitvene konference jugoslovanskih sindikatov. Član našega kolektiva je prikazal sklepe obnovitvene konference in izpolnjevanje istih.

Kljub eventualni kritiki si dovoljujem, da pod to točko še dodam: Družabno popoldne v »Starem mlinu« nam ni uspelo kljub našemu ne ravno majhnemu trudu. Dež je namreč kar naprej lil in ni kazalo drugega kot prireditve odpovedati. Še pri prevozu pa so naši člani našli novo rešitev v tem, da smo jedačo in pijačo preselili k »Prčonu« in iz popoldneva napravili družabni večer, ki je lepo uspel. Seveda je bilo nekaj užaljenih, ki so avtomobil, ki nam ga je podjetje dalo na razpolago, zamudili in so morali capljati peš v Logatec. Ker pa k »Prčonu« ni bilo vseh članov, smo zopet vse prevlekli v tovarno in že drugega dne napravili družabno popoldne, ki je trajalo ob domači muziki do 22. ure, ko smo zadnje goste spravili domov.

Po zaslugi člana Izvršnega odbora, tovariša Prižmožiča, smo organizirali še »vinsko trgatve«, ki je zelo lepo uspela in podružnici prinesla lep dobiček.

Imeli smo namen prirediti še silvestrovanje, pa nismo imeli na razpolago prostorov.

Posojila članom

Po končanem obračunu vinske trgatve je Izvršni odbor določil, da se tedaj pridobljeni denar da članom na kratkoročna posojila. To je tudi izvedeno in kaj lepa vsota kroži med člani, ki jo vračajo v mesečnih obrokih.

To so v glavnem sončne strani našega dela, ne smem pa zamočati nekaj senčnih, zaradi katerih smo izgubili dober glas, a te so:

Naš tajnik je človek, ki mu administracija ne diši preveč, statistiki pa se ogne, če je le mogoče. Tako je ostalo nerešeno eno statistično poročilo in nekaj dopisov višjih forumov. On trdi, da teh podatkov nima in da jih RO lahko dobi po krajši poti, a za reševanje pošte in za pisanje zapisnikov nima stroja, ne prostora, lahko pa tudi premalo dobre volje. Resnici na ljubo povemo, da bi bilo mogoče le dobro, če bi novi odbor funkcije tako razdelil, da bi bil predsednik iz proizvodnje, a tajnik iz uprave. Mogoče bi potem šlo laže.

Blagajniško poslovanje je blagajničarka vodila nekako tako, da je ves denar prejela, ni ga pa tudi odvajala. Ker tajnik KSS le ni prenehal trditi, da za april ni nakazan prispevek za KSS, smo ga naprosili, da izvrši revizijo blagajne. Revizijo je pričel 1. decembra. Po njegovih ugotovitvah je zadevo ponovno pregledal nadzorni odbor. Primanjkljaj, ki ga je ugotovil tajnik KSS in nadzorni odbor, je blagajničarka že vrnila v blagajno. Po naknadnih ugotovitvah pa razlike še obstoje, zato je Izvršni odbor zaprosil za revizijsko komisijo, v kateri so najboljši finančni strokovnjaki, ki bodo pregledali stanje blagajne. Odsek za notranje zadeve je za to stvar, kot zadnji organ, zvedel prej, preden ga je obvestil Izvršni odbor.

To so grobi podatki o našem delu. Cenjeni bralci naj te podatke kritično presodijo. Odločijo naj, če so senčne strani res močnejše od sončnih. Ocenijo naj, med kakšne podružnice spadamo. Mislim, da ne med najslabše. JP

Ali se bomo v kulturnem delu osamosvojili?

O tem vprašanju je bilo že dosti govora pred dvema letoma, ko smo razpravljali o ustanovitvi društva »Svobode« v okviru tovarniških delavcev. Mnogo argumentov je bilo takrat proti temu predlogu in v resnici pogojev za samostojno društvo ni bilo. V Dolenjem Logatcu je obstojal močan KUD »Jerman Remigij«, ki si je s svojim povojnim delom ustvaril močan renome in je posebno v dramski dejavnosti dosegel zavidljivo višino.

Delavski kolektiv tovarne je štel takrat le 150 ljudi in malo je bilo verjetno, da bi mogel samostojno delati, čeprav v malem obsegu.

Tudi po ustanovitvi tovarniške sekcije KUD ni delo tako zaživelo kot bi moralo. Razlogov za to je bilo več: po eni strani je v tovarni naraščal delavski kader, ki je prihajal iz vse okolice Logatca.

Ljudje se niso poznali med seboj, obstojali so tudi razni predsodki logaških delavcev napram rovtarskim itd., tovarna je bila v neprestanem razvoju, vodilni kader, v kolikor je tudi imel smisla za prosvetno delo, ni mogel na tem polju pomagati. Delavci, ki so imeli voljo do kulturnega dela, so bili nekako plašni, tako da tudi KUD »Jerman Remigij« v teh dveh letih ni mogel v večji meri aktivizirati naših delavcev za prosvetno delo.

Vse do januarja letos ni bilo samostojnega nastopa naših delavcev. V manj razgledanem delavcu ostanki preteklosti še vedno ustvarjajo občutek manjvrednosti napram meščanskemu človeku, in za Logatec drži, da se meščanske tendence pri določenem številu ljudi na videz še vedno pojavljajo. Tega še ne moremo imeti za oportunistični pojav.

kajti kulturno-prosvetno delo v okviru KUD »Jerman Remigij«, v katerem dela tudi precejšnje število delavcev, je na višini. V bližnji in daljni okolici ni društva, ki bi tako dobro in vsestransko deloval.

Z veseljem pa moramo ugotoviti, da se je v naši tovarni že ustvarila monolitna skupina 600 delavcev iz najrazličnejših krajev (Rovte, Hotedršica, Črni vrh, Gor. Logatec itd.), ki so se med seboj že dobro spoznali in ki se že v precejšnji meri sami izobražujejo, za kar naj nam služijo naslednji podatki: list »Logaške novice« prejema in prečita vsak naš delavec, na »Prešernove knjige« jih je naročenih 95, na sindikalni tednik »Delavska enotnost« jih je naročenih 100, »Ljubljanski dnevnik« pa prejema 80 delavcev. Na ostale časopise in revije je naročenih skupno še 75 delavcev in nameščencev. Tako lahko takoj na prvi pogled vidimo, da naš delavec v primeri z ostalim logaškim prebivalstvom verjetno precej več čita.

Ni čuda, da naš delavec v čedalje večji meri sodeluje pri delavskem upravljanju podjetja, pri sindikalnem življenju in se tudi v večji meri zanimala za delo občine in kulturnih ustanov v Logatcu.

Uspela prireditel v januarju je mnogim našim delavcem vcepila zaupanje v lastne sile in zbudila zanimanje in veselje do prosvetnega dela. Verjetno bi na tem področju z dobrimi prijemi lahko aktivizirali za prosvetno delo okrog 150 naših delavcev. Tovariši, ki so sodelovali na zadnji prireditvi, so predlagali, naj bi se sedanja sekcija KUD osamosvojila v delavsko prosvetno društvo »Svoboda«. Pri tem predlogu pa moramo pregledati negativne in seveda tudi pozitivne strani.

Če bi v Logatcu nastalo novo društvo »Svoboda« se je bati, da bi se del delavstva, ki sodeluje pri KUD »Jerman Remigij«, odločil od tega društva in začel sodelovati pri novem društvu. Tako pa ne bi bil v prosvetnem delu dosežen noben napredek.

Sedanji KUD ima seveda svoje prostore, gledališke rekvizite, več ali manj dober prosvetni kader, dočim bi novo društvo ne imelo ničesar.

Novemu društvu se ne bi izplačalo imeti knjižnice, ker ima KUD res dobro, dve knjižnici pa bi

samo cepili in slabili delo knjižnic. Je še več pomislov, ki govore v prid enemu samemu društvu v Dol. Logatcu.

Druga stran tega vprašanja pa je naslednja. Pri novem delavskem prosvetnem društvu bi se aktiviziralo za prosvetno delo mnogo več kadra, in to takega, ki doslej ni bil še nikjer vključen. Težave bi bile v resnici večje, toda uspeh je velik, če mi le enega samega delavca na tem polju pripravimo do dela. Delavec potrebuje dosti več prosvetnega udejstvovanja, ki ga izobražuje, kot povprečen uradnik, inteligent itd., ki si že v dobi šolanja pridobi določeno prosvetno izobrazbo.

Verjetno je, da bi še eno prosvetno društvo v Logatcu ne imelo negativnih, pač pa pozitivne rezultate. Prišlo bi do medsebojnega tekmovanja med društvi. Društveni aktivni bi postali bolj operativni in bi tekmovali v pridobivanju novih kadrov.

Seveda pa novo društvo ne bi smelo iti v preveliko število, temveč naj bi se omejilo na nekaj dejavnosti kot so: dramatika, pevska skupina, godba na pihala, šahovski klub in folklor.

Pojavlja pa se nam pri tem tudi misel v zvezi z organizacijo komune, da naj bi SKUD »Jerman Remigij« prevzel na tem področju nekako osrednjo vlogo društva, ki bi nudil okoliškim društvom strokovno pomoč in bi bilo morda dobro, da bi vsa prosvetna društva po svojih predstavnikih bila povezana pri tem društvu s prosvetnim svetom, ki naj bi imel nalogo, čim bolj skladno in uspešno sodelovati na tem področju.

Na vsak način pa je najbolje poiskati srednjo pot, preden pridemo k novim organizacijskim oblikam KUD. Morda bi bilo bolje, če ima naša sekcija malo večjo samostojnost? Odločno pa je potrebno zavreči misel o boljšem finančnem uspehu sekcije, če bi bili samostojni. Lahko bi se zgodilo obratno.

Ne mislimo pa pri tem vprašanju vsevedno govoriti ali dajati linijo in kakor koli vplivati na razvoj prosvetnega dela v Logatcu. To so samo naše misli glede na predloge naših tovarišev, ki delajo na tem področju. Vsekakor pa bo potrebno te stvari temeljito razmisliti in poiskati pot, ki bo v korist našemu delavcu.

Zopet požar v lesni industriji

V soboto popoldne, dne 19. januarja, je pogorela tovarna v Radomljah pri Domžalah. Tovarna, ki je bila v sklopu LIP Ljubljana, je izdelovala v glavnem stole in kosovno pohištvo. Zaposluje pa okrog 250 delavcev.

Požar je nastal v oddelku za barvanje z nitrolaki. Iskra je povzročila eksplozijo, takoj nato pa je sledil požar, ki je v nekaj urah upepelil tovarniško halo. Ostala je samo žaga in sušilnica. Rešili so nekaj strojev, medtem ko je velika količina polizdelkov zgorela. Samo gotovih pisarniških miz je zgorelo 200. Škoda gre v desetine milijonov dinarjev.

Tovarno bo mogoče obnoviti šele po več mesecih.

To je v kratkem času že tretji požar v lesni industriji, ki je povzročil lesnemu gospodarstvu ogromno škodo. Tudi ta primer požara nam je lahko ponovno opozorilo, da je treba nujno upoštevati

požarno-varnostne predpise ter na silno previdnost in pazljivost, ki se zahteva od vsakega poedinca v lesnih tovarnah. Naj navedemo samo to, da je požar v Radomljah zakrivila nemarnost delavca, ki je varil v oddelku poleg posod z vnetljivimi laki.

Jutranja telovadba

Norme — akordi

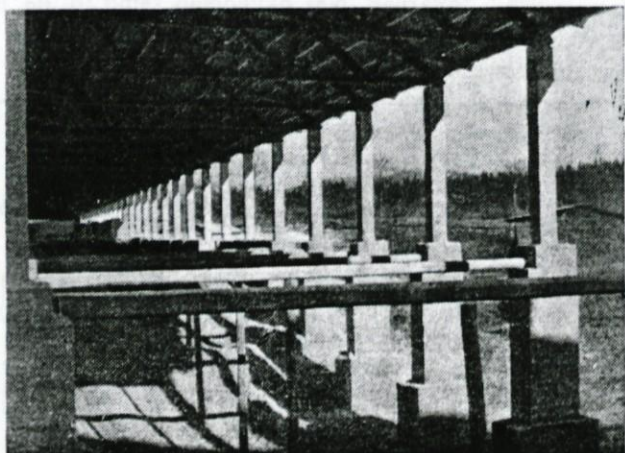
Letošnja uredba o plačilnem sistemu nalaga podjetjem, da uvedejo povsod, kjer je le možno, norme. Mi smo v lanskem letu po sistemu norm že delali več ali manj. Uspehi po normah so bili različni. Pokazalo se je, da pravilno postavljena norma da človeku večjo stimulacijo s plačo, napram tistemu, ki manj in slabše dela.

Slaba stran norm je bilo obračunavanje. Zaradi tega je upravni odbor sklenil, da bomo letos vzeli norme za osnovo, vendar bomo napram delavstvu uvedli akord. To se pravi, da ne bomo dali več cenikov norm takole: politiranje 126 S obešalnikov v 8 urah 105 komadov pri urni plači din 32, temveč takole: od politiranja 126 S plačamo din 3 za komad. Pri tem ne bo važna urna postavka, temveč cena v dinarjih za en komad ali za 100 komadov. Pri tem bomo sistem obračunavanja poenostavili. Vsak delavec bo lahko izračunal, koliko je na dan izdelal. Tudi administrativno delo bo mnogo lažje.

Akorde bomo lahko uvedli skoraj v vse faze dela. Gotov procent dela, kakor v mehanični delavnici, bo brez akorda. Teže pa se bo uvedel akord v mizarni. Tu bo verjetno skupinski akord, tako da bomo za več faz dela pri enem artiklu dali skupen akord in si bodo delavci po uspehu dela plačilo delili med seboj.

Precej težav bo povzročalo tudi določevanje akorda, posebno za artikle, ki jih bomo vzeli na novo v delo. Tu se bodo pojavili primeri, da bo akordna postavka prenizko ali previsoko odmerjena. Take pomanjkljivosti bomo morali po določeni delovni dobi seveda popravljati.

Nekaj naših delavcev in mojstrov si je ogledalo nekatere naše sorodne tovarne. Pri tem so ugotovili, da nastajajo pri delu samem med tovarnami precejšnje razlike. Nekje imajo večji delovni uspeh, nekod pa manjši. Na delovni uspeh vplivajo tudi boljši stroji, predvsem rezkarji in cilinderice, ki jih pri nas nimamo. Vendar je ugotovitev naših ljudi taka, da pri delovnem uspehu nismo in verjetno tudi ne bomo zadnji. Tudi plače na uro imajo tovarne različne. Precej je tovarn, ki imajo nižje plačne postavke, nekaj pa jih ima višje. Zaradi tega je naš upravni odbor sklenil, da se nekatere nizke plačne postavke popravijo. Doslej smo popravili plače v stolarni, mizarni in strojni v galanterijskem obratu. Osnovna naša naloga je, da popravimo urne plače povsod, kjer so prenizko postavljene, še preden določimo realne akorde, tako da bo čim lažje določati osnovo za postavljanje akordov.

Čim pa bodo akordi določeni, ne bo več razlik med plačami, razlike bodo le pri mesečnih izplačilih, ko bodo res pridni delavci lahko zaslužili precej več, kakor doslej.

Za uvedbo akordov je po zakonu odgovoren direktor podjetja ter se morajo uvesti do konca meseca marca, sicer bo podjetje in direktor kaznovano z denarno kaznijo. Določili smo komisijo za postavljanje akordov v kateri so: tov. Suhadolnik, tov. Turšič, tov. Stražar in še nekateri drugi delavci. Seveda pa je v prvi vrsti odgovoren za pravilen akord mojster oddelka, ki mora pri sestavi akordov sodelovati, odnosno jih predlagati. Pri tem mu bo pomagalo nekaj najboljših delavcev v oddelku. Centralna komisija pa bo tako predlagane akorde pregledala in v sporazumu z mojstrom oddelka eventualno popravila. Nato pa bo o posameznih akordnih postavkah še odločal upravni odbor podjetja.

Pri uvedbi akordov se bodo pojavljale različne težnje: nekateri bodo zastopali stališče čim nižjih akordov, drugi pa obratno. Dejansko pa je potrebno postaviti akorde najbolj realno. Akord ne sme biti prenizek, ker ne drži, da bo z nizkim akordom delavec več zaslužil. Če bo akord nizek, bo produkcija nizka in podjetje ne bo imelo finančnega uspeha in seveda tudi ne bo moglo plačevati akordov. Če pa bo akord previsok, bo trpela kvaliteta in podjetje bo zopet na slabšem in ravno tako dobrih finančnih uspehov ne bo. Zato naj bo akord realen, da ga bo delavec pri normalnem delu v osmih urah zmogel in da bo tudi kvaliteta izdelka dobra.

To stališče bo tudi uprava podjetja pri določanju akordov zastopala, ker je to pravilno gospodarsko gledanje na delo. Če bomo tako ravnali, bomo v tem tudi uspeli.

Gospodarstveniki, ki se bavijo z vprašanjem norm in s proizvodnjo, so se ustavili tudi pri vprašanju stimulacije mojstrov in delavcev, ki delajo na strojih in z različnimi potrošnimi materiali. Ni namreč vseeno ali dosežemo akord z večjo porabo materiala ali z nizko porabo materiala. Ni vseeno, če delavec pri enem stroju en mesec, pol leta ali celo vse leto, dela brez poškodbe stroja. Tudi ni vseeno, če oddelek tovarne, ki ga vodi mojster, točno izvršuje plan proizvodnje in če ima oddelek v redu šablone, dobro razporejeno delo, ali pa če ima vse te pomanjkljivosti. Če hočemo tudi tukaj napredovati, moramo uvesti takšno nagrajevanje, ki koristi podjetju. Kako in na kakšen način bomo to dosegli, še ni določeno, vendar pa bo komisija za norme tudi o tem razpravljala in predlagala upravnemu odboru uvedbo takih ukrepov, ki bodo koristili proizvodnji in podjetju.

Na splošno pa naši delavci niso proti akordom, temveč jih pričakujejo, kajti pravi akord lahko pravi plača delavčev trud.

V MENZI

Ali bi bili, prosim tako dobri, da bi mi dali kruh z drugega konca mize?

Rajši prosite natakarja!

Oprostite. Zmotil sem se.

Ali ste mar mislili, da sem natakar?

O, to ne, pač pa, da ste dobro vzgojen človek.

KONČNO SMO ZAČELI

Po dolgem, dolgem času so se odprla vrata naše nove menze. Neštete kritike o počasnem delu pri gradnji menze so s tem končane. Delavstvo naše tovarne je dobilo lokal, kjer bo po nizkih cenah lahko prejemalo hrano.

Polne tri mesece smo pripravljali lokale, kar sram nas je bilo počasnosti, toda kljub dobri volji ni šlo hitreje. Seveda moramo upoštevati tudi to, da menze nismo delali kot prioritetni objekt s stalno delovno silo. Mizarji so delali le v svojem prostem času, zidarji pa takrat, kadar je bil dež. Po drugi strani so nas težile težje in važnejše naloge v tovarni sami in na drugih novih objektih, tako da za hitro delo ni bil pravzaprav nihče zadolžen.

Na splošno lahko rečemo, da je lokal lep. Načrte zanj je napravil naš arhitekt Kasal. Mizarstvo delo pa je izvedel s tremi pomočniki mojster Arko. Lokal sam je za Logatec nekaj novega, ker je delan po načelih moderne arhitekture. Zaradi tega nam je tudi marsikdo očital, da je lokal prelep za delavce, da bi bilo morda bolje, če bi prostore samo prebelili ter postavili vanj mize in začeli z menzo. No, prav iz dejstva, da hodi k nam mnogo tujcev in da smo prav od teh slišali mnogokrat več ali manj posmehljive in zlonamerne opazke, da v Jugoslaviji delavstvo je v barakah, smo hoteli za naše delavce pripraviti lokal, v katerega lahko brez sramu peljemo vsakega tujca. Dejansko pa tudi drži, da mora biti dobro tudi za delavca in ne samo za gospoda! Prav tako je važno, da se počuti dobro in udobno v lokalu naš delavec, ki ustvarja, kakor pa mestni gospodič, ki mnogokrat živi na račun delavcev.

Prvi prostor menze, ki bo v glavnem služil za jedilnico, ima viseči letvani strop z indirektno svetlobo. Ta konstrukcija stropa je za nas nekaj novega, vendar lahko rečemo, da se lepo podaja sobi ter služi tudi za okras prostora. Tudi vetrolov je

lep in potreben. Zelo lepo se podaja lesena stena z vitrino in slikami naših izdelkov. Mize in stoli so lepo izdelani, prav tako je lepa solidno zgrajena peč. Mnogo kritike je pri opazovalcih vzbudila kockana stena, češ da bo mokra. No, dejstvo je, da to ne drži. Res pa je, da kocke kot material za oblogo niso tako lepe, kot bi bil lepo klesan granit. In res je stena videti malo umazana, vendar se pa na splošno podaja celotnemu prostoru. In končno še freska na steni. Fresko je napravil profesor Dovjak iz logaške gimnazije. Ta freska je predmet največjih kritik naših delavcev in ostalih obiskovalcev. Tudi nam se ne dopade! Res so barve lepo izbrane, tudi vsebina slike je primerna, toda način prikazovanja ljudi in dela, je za naš okus slab. Tak način slikanja je sicer danes splošno razširjen po mestih ter ima mnogo pristašev in mnogo nasprotnikov. Mi sami mo mnenja, da bi moral tovariš slikar bolj »ljudsko«, kakor pravimo po domače, prikazati sliko. No, slika je gotova in bo verjetno predmet mnogih kritik tudi v naprej, vendar jo bomo pustili, da če ne bo v splošno veselje, bo pa vsaj v zadoščenje, da imamo v Logatcu prvi primer modernega slikarstva.

Drugi manjši prostor je namenjen za pomožno jedilnico, služil pa bo našim šahistom tudi za klubski prostor ter tudi marsikdaj za kratke sestanke in slično. Kuhinja je moderno urejena ter obložena s ploščicami, ki jih je dal lastnik hiše.

Naš delavec pa seveda pri menzi ne bo toliko gledal na samo opremo prostorov, temveč v prvi vrsti na obilno in dobro kosilo in še na nekaj, na — ceno. Naše kuharice bodo napravile vse, da bo hrana dobra, naš delavski svet pa bo moral seveda tudi nekaj prispevati, da bo hrana cenena. Če bo hrana dobra in poceni, bomo opravičili obstoj menze ter lahko rekli, da smo v razvoju tovarne in tudi Logatca zopet naredili korak naprej.

Kaj pa Komuna?

Določena je! Tudi dela se na formiranju komune. Izvoljen je bil 26-članski iniciativni odbor s tovarišem Molkom na čelu. Tudi organizacijska komisija je že pričela z delom. Sedaj se dela na statutu, na kadrovskih problemih, in kar je tudi važno, na stanovanjskem vprašanju. Treba bo hitro pripraviti prostore v posojilnici za pisarne komune. V prostorih sedanje občine v Gornjem Logatcu se bo pa verjetno uredilo 5 stanovanj, tako da bo vsaj delno pomagano stanovanjski tistiki.

Prebivalci Laz in Jakovice so se na zbiorih volivcev odločili skoro 100% za logaško komuno, prav tako pa tudi v Garčerevcu. Tako je meja bodoče komune že skoro popolnoma določena.

Masovne organizacije so tudi začele z delom za bodočo prilagoditev komune. Zveza komunistov je že združila komitete Rovt in Logatca v skupni komitet in je bil izvoljen za sekretarja komiteta stari partijski borec in revolucionar, tovariš Molek — Puntar. Tudi socialistična zveza pripravlja nove organizacijske oblike. Organizacije bodo potrebovale za svoje delo tudi prostore. Sedanja dvorana v stari občinski hiši ter še dve sobi so za te potrebe že določene.

Službo je nastopil tudi novi občinski tajnik tov. Češarek, ki pa trenutno dela največ na organizaciji

komune. Največ težav bo pri izbiri uradniškega kadra za komuno, ki bo po dosedanjih ugotovitvah potrebovala v prvi fazi razvoja kakih 30 uradnikov. Tukaj mislimo predvsem na pravnike, agronoma, gradbenika, ekonomista, živinozdravnika in druge visokokvalificirane uradnike. Treba bo gledati, da bomo dobili čimveč uradništva iz vrst tistih, ki se vozijo sedaj na službo na postojnski kraj in tudi v urade v Ljubljani. Če bodo vsi ti uradniki pripravljeni nastopiti službo pri komuni, bo to vprašanje lažje rešljivo, v nasprotnem primeru pa bo zelo težko dobiti strokovnjake v Logatec, ker pač nimamo dovolj primernih stanovanj.

Iniciativni odbor je tudi že določil načelno gospodarsko linijo komune: v prvi vrsti naj bo komuna kmetijsko-gozdarska ter je treba dati tej panogi največji poudarek, v drugi vrsti pa je potrebno razviti industrijo do tiste mere, da bo zaposlila višek delovne sile v komuni. Mislimo da je ta orientacija pravilna!

Sámo delo na formiranju komune bo sicer šlo malo počasneje, vendar bo to bolj koristno kot škodljivo, kajti potrebno je le temeljito proučiti vsa vprašanja v tej zvezi, tako da ne bo kasneje napak in pritožb zaradi nepremišljenega dela.

Kaj bomo investirali letos?

Letošnje leto bo napram lanskemu v pogledu investicij slabo. V povojnih letih smo v naši državi napravili toliko, da zahteva naš gospodarski položaj malo počitka, malo ustalitve, da bomo lahko dobro izkoristili in vpeljali to, kar smo doslej napravili. Ogromne milijarde, ki so bile investirane v našo težko industrijo in druge objekte, se morajo začeti počasi obrestovati. Po drugi strani je industrija napravila ogromen razvoj, medtem ko je naše kmetijstvo šlo počasneje naprej. Ogromne investicije, pa mali pridelki kmetijstva povzročajo, da je naš standard sorazmerno nizek. Zaradi tega bo treba nekaj let manj investirati v industrijo, pospešiti kmetijstvo in vsaj delno popraviti življenjske pogoje delavstva. V skladu s tako perspektivo so tudi letošnji plani investicij, ki so silno skrženi. Res je, da vsaka tovarna letos ne bo mogla toliko narediti kot bi rada, res pa je tudi, da je pravilno, da se naš delavec malo odpočije ter malo bolje zaživi. Taka je linija našega državnega vodstva in mislimo, da je tudi edino pravilna!

Tudi naša tovarna bo letos skržila investicijska dela ni minimum. V glavnem bomo delali mizarno toliko, da bo v njej možna produkcija ter nabavili nekaj novih strojev, ki so za obratovanje nujno potrebni. Naš upravni odbor je na svoji seji razpravljal o tem vprašanju. Potreb se je izkazalo ogromno — kar 34 milijonov bi potrebovali, če bi

hoteli delno urediti obrate. Sredstev bo pa kakih 16 milijonov! Torej potrebna bo omejitev in štednja.

V okviru sredstev se bomo morali zadovoljiti z najnujnejšim ter pač dela na izgradnji tovarne podaljšati za par let. Seveda ne bomo imeli pri tem nobene škode, ki bi bistveno vplivala na naš razvoj in na naš dohodek. Ne bomo še imeli vratarnic, kompletne ventilacije, kompletne centralne kurjave in najmodernejših strojev — toda imeli bomo najnujnejše, kar za proizvodnjo potrebujemo.

Verjetno je, da nam počasnejši razvoj lahko samo koristi, kajti mnogo reči imamo v proizvodnji, ki jih je potrebno izboljšati, mnogo je drobnih reči, drobnih napak, ki jih moramo odpraviti in kar je tudi važno — letos moramo dati več poudarka na strokovni razvoj naših ljudi. Tudi razvoj ljudi je investicija, ki se silno hitro obrestuje ter prinese včasih mnogo več kakor še tako moderen stroj ali moderna tovarniška dvorana!

Nekaj pa je, kar bomo letos uredili — naše poti! Popravilo poti gre na račun vzdrževanja obrata, za kar ima podjetje poseben fond. Poti so v takem stanju, da ob malo večjem dežju lahko s čolnom prideš okrog in okrog tovarne. V načrtu imamo res temeljito napravo cest s kamnom, ki ga bomo dobili pri izkopu griča ter nato tudi asfaltiranje vseh glavnih prometnih poti.

Logaška...

Saj vemo, da pričakujete, da bomo spet kakšnega obirali. No, dosti se niste zmotili. Danes se bomo ustavili pri nekaj problemih v naši tovarni. Znani proces o »dilcah« ima še sedaj svoje posledice in to takšne, ki niso preveč razveseljive. Namreč, še mnogo kasneje, ko so bile delavke kaznovane, so nekatere prihajale v pisarno ter pravile: »Ta in ta delavka je tudi vzela dilco — kaznujte jo!« Mislimo, da tukaj ne gre za to, da bi podjetju s tem hotele koristiti, ampak za to, da bi škodovala svoji sodelavki. Res je, da moramo vsako tako prijavo upoštevati in tudi kaznovati, res pa je tudi, da tak postopek ni lep. Če hočeš biti odkrit, povej takrat, ko je za to čas, ne pa takrat, ko se ti je sosed zameril in se mu hočeš na tak način maščevati.

Naš Stražar, ki je nekakšen »kulturni oče« za našo tovarno, nam je povedal značilen pojav, ki se je dogodil, ko so vadili folklorne ples: nek logaški delavec ali delavka je v svojem petelinjem ponosu rekel: »Z rovtarco pa ne bom plesal!« Mislimo, da tak odnos do delavcev in sploh ljudi iz drugih krajev, ni pravilen. To se tudi nam logaščanom maščuje, kajti tudi mi nismo ne vem kakšni »nadjudje«, ki bi imeli pravico zaničevati svoje sosedo.

Velika bolezen nas vseh je, da v odnosih do ljudi še vedno živimo v starih časih, ko so se šli »Rovtarje«, »Čufarje«, »Hribce«, »Žibaršane« pa »umazane delavce« in gospode in še velegospode. Čudno, prav čudno je, da kmečki fant ali kmečko dekle, ki dela v tovarni in si kupi boljšo suknjo, že smatra sebe za nekaj višjega od svojega sosedo, ki nosi ponošeno suknjo. Ja, ja, taki pojavi niso samo v Logatcu, so tudi v naši tovarni. Če pa po-

gledamo vse skupaj, moramo ugotoviti, da smo vsi enaki, da se vseh nas delavcev in uradnikov, če ne iz sedanjega časa, pa iz preteklega časa, drži slama s kmečkih dvorišč. Toda to ne bi smela biti sramota, temveč naš ponos! Ponosni smo lahko, da so bili naši predniki delavci in kmetje, ponosni smo lahko na to, da smo ljudje, ki delamo in lahko rečemo, da je vsak človek, ki dela, gospod, če se hočemo tako izraziti, in vsak, ki ne dela in je lenuh, je napram nam nevreden oziroma manj vreden. No, v tem pogledu se moramo popraviti!

Seveda je kritika huda in marsikoga boli, toda počasi bo boljše, pa bomo še vedno delali napake, pa se bomo še vedno kritizirali z namenom, da bo še boljše.

Še nekaj, kar nam ne dela ponosa: takole ob desetih zvečer se usuje več ljudi čez tire in pri tem zmerjajo železničarje, kot da bi bili oni krivi, da ne smemo preko tirov! Dajmo malo pomisliti, da so železničarji prav tako delavci kot mi, da je njihov mesečni zaslužek prav tako majhen kot naš, delo pa včasih še težje kot naše! Zakaj naj bodo potem oni barabe, če izvajajo svojo službo? Tudi pri takih primerih se kaže naša kultura, ki je nevredna poštenega delavca!

NA SODIŠČU

Sodnik: No, ali ste vlomili tako, kakor sem prav sedaj opisal?

Tat: Ne, ampak zdi se mi, da tudi vaš način ni slab.

Še teh devet . . .

I.

Brez vsac'ga pozdrava naj danes začnem, ker s pesmico to se muditi ne smem. Dandanes težko je ustreči ljudem, zato tudi letos z devetim, začnem.

II.

Kot prvi naj danes na vrsti bo SKUD, ki zadnje je čase na nas bil mal' hud. Pri seji na dnevnem je redu bil spor, to meni se zdelo kot kakšen humor.

III.

Se nikdar se niso tako potrudili, zato smo se mi jim zelo začudili. Pri vsem tem pa bila le ena je stvar, seveda, »le kdo bo kasiral denar«?

IV.

Za seje se take mi nismo zmenili, še z večjim veseljem smo k vajam hodili. Plat materialno smo dali na stran, ker prava enotnost je naš ideal.

V.

Pustimo pri miru zdaj SKUD in denar, in rajši pogledjmo v naš koledar. Se peti nam februar spet približuje, ko vsak izmed nas se spet mal poraduje.

VI.

Priznani ansambl iz Rovt bo igral, a vsak se zdaj vpraša: »Le kje bo ta stvar«? V Gornjem Logatcu na tej veselici, ki bodo izvedli jo naši gasilci.

VII.

Od naše stolarne se nekaj šušljalo, pri vsem tem resnice bilo je prav malo. Saj človek še žejen biti ne sme, kaj čaka ga jutri, on nič še ne ve.

VIII.

Na koncu naj Vam se še mal opravičim, če tudi še letos koga kaj vpičim. Pa tudi za lanske te pesmice moje, zagovor se naj bi glasil kar takole:

IX.

Kot žrtve ste prišli v novice zares, da tudi smeha ni manjkal' vmes. Se nič ne hudujte ta velik Vaš dar, ga bo zabeležil »nebeški vratar«!

»OSA«

DROBNE NOVICE

V januarju smo prodali v Ameriko 250.000 komadov posebnih stolčkov. Dobavljali jih bomo v enakih mesečnih količinah skozi celo leto 1955. Vrednost zaključene pogodbe znaša 90 milijonov dinarjev.

Okrajni ljudski odbor Ljubljana-okolica je podjetju nakazal 6 milijonov dinarjev za nakup strojev v inozemstvu. Podjetje je že zaključilo pri neki nemški tvrdki v Kölnu pogodbo, s katero bomo dobili en brusilni valjni stroj znamke »Carstens« in dva visokoturna rezkarja. Predvideno bi morali prejeti stroje do konca februarja tega leta, vendar trajajo razni formalni postopki pri naši banki in carini zelo dolgo, tako da se bo pošiljka verjetno zakasnila.

Mraz je prekinil delo gradbenemu podjetju, ki nam gradi objekte. Delo na stavbah tovarne se bo tako ustavilo verjetno do konca februarja ali še dlje, z gotovostjo pa upamo, da bodo dela popolnoma ozivila proti koncu marca. Naši mizarji komaj čakajo, kdaj se bodo lahko preselili v nove prostore, kajti delo v sedanjih galanterijskih prostorih je zanje silno težko, in nikakor ne morejo dosegati tistega delovnega učinka, kot bi ga v dobro urejenih prostorih.

Delovni rekord. Režijska grupa s svojim vodjem Jožetom je v januarju izkopala v popolnoma skalnatem terenu vodovodni jarek, 130 cm globok in preko 120 m dolg; v borih 12 dneh. Delali so v normalnih delovnih urah, brez vsakih nadur, niti na akord. Režijska grupa je s tem pokazala, da se delavci zavedajo svojih nalog in potreb, ki jih ima naša tovarna ter je kljub mrazu in dežju častno izpolnila svojo nalogo.

Stolarna se izboljšuje. Po res dolgem času so v zaključni fazi dela na »špric kabini«. Skoro vsa lesna podjetja imajo take kabine, kjer je delo pri brizganju z nitrolaki na les zelo olajšano ter tudi ni tako zdravju škodljivo, kot je bilo pri našem dosedanem načinu. Upamo, da se bo to poznalo tudi na delovnem učinku. Barvarna stolarne dobi še en ventilator ter 8 vozičkov, s katerimi bo mehaniziran promet. Tako bodo barvane stolčke odvažali z vozički v skladišče, kjer se bodo posušili ter vlagali v zaboje. Brusilnica stolarne dobi ventilacijo. Tudi ta je bila zelo potrebna, kajti sedaj je ta oddelek najslabše zavarovan v tovarni in delavke zelo težko prenašajo ogromne množine prahu, ki ga povzroča brušenje lesa. Nabavljene so tudi cevi za parno kurjavo, ki bo začasno speljana v politirno, barvarno in »špric kabino« stolarne. Ta kurjava je nujno potrebna zaradi požarne varnosti, kajti peči na drva in žaganje, ki so sedaj v uporabi, lahko povzročijo v teh oddelkih eksplozije in požar.

Galanterijski obrat je dobil rezkalni stroj znamke T. U. P. I. s 6000 obrati. Stroj smo prejeli za daljše posojilo od tovarne lesnih izdelkov v Izoli. Stroj je izredno ekonomično grajen ter smo odločili, da bomo v naši mehanični delavnici sami izdelali 7 takih novih strojev. Zanimivo je, da naša kovinska industrija tako lahkih, a tako potrebnih strojev ne izdeluje, in so naše tovarne za take rezkarje še vedno navezane na izvoz.

V letu 1955 je naše podjetje odkupilo 14.000 m³ hlodovine iglavcev in lastavcev. Od državnih gozdnih uprav smo kupili 8.300 m³ hlodovine, od kmetijskih zadrug 3.000 m³ in od privatnih posestnikov 2.700 m³ hlodovine.

Galanterijski obrat je osvojil produkcijo doslej najtežjega obešalnika Wischbon, ki je najbolj idóci

obešalnik na ameriškem trgu. Obešalnik smo tudi zaščitili pri patentnem uradu v Beogradu. Najtežji problem pri tem obešalniku je produkcija kovinskih delov, za kar smo morali napraviti več kompliciranih aparatov. Še težji problem pa je nabava pocinkane žice. Po dolgih borbah in iskanjih je jeseniška železarna uvidela našo potrebo ter kljub ogromnim nalogam, ki jih ima, vzela v svoj proizvodni program tudi 50 ton žice za nas. S to količino nam je zasigurana celoletna naša produkcija teh obešalnikov. Prva količina bo verjetno poslana že v mesecu februarju tega leta.

Začela so se dela na našem največjem useku. Na koncu nove lope moramo namreč prekopati grič v obsegu 1000 m² skale ter tako napraviti prosto pot za tir k sušilnicam. Vodja režijske grupe trdi, da bo ta grič izkopan do konca meseca februarja, vendar pa o tem dvomimo, kajti grič je le velik in bo po našem mnenju velik uspeh, če bo grič prebit do konca marca.

V januarju je v naši tapetniški delavnici zmanjkalo vzmeti in je zaradi tega šlo nekaj delavcev na brezplačni dopust. Plan tapetniških izdelkov zaradi tega ni dosežen, še bolj nerodno pa je to, da imamo ogromno naročil, ki jih bomo na tak način sila težko izpolnili. Nabava materiala za tapetnike, to je vzmeti in kardnih odpadkov, je letos sila težka ter bomo morali podvzeti mnogo več ukrepov kot doslej, če bomo hoteli s surovinami zasigurati delo delavnic.

V tem mesecu je obiskal našo tovarno neki ameriški veletrgovec, ki se je zanimal za celo vrsto artiklov. Do prodaje ni prišlo, ker imamo vse kapacitete že prodane. Prav tako nas je obiskal tudi že neki holandski trgovec, ki že od začetka jemlje pri nas razne artikle. Prodali smo večjo količino B stolov. Natančno količino bomo objavili v drugi številki našega časopisa, kajti med tem časom bodo izdelani poizkusni vzorci. V Anglijo smo prodali tudi 9000 komadov štokerlov iz bukovine, ki jih moramo dobaviti do konca meseca maja tega leta.

V vseh tovarnah je običajno mesec januar v izpolnjevanju plana najslabši mesec. Tudi mi smo nekako planirali nizko oddajo izdelkov, no nazadnje pa smo videli, da le nismo tako slabi, saj je oddaja dosegla 28 milijonov dinarjev napram lanskem januarju, ko smo oddali le za 11 milijonov dinarjev izdelkov.

Kodele Ciril, vodja brusilnice, je zadovoljen! Dolgo časa, pravzaprav vsak dan, je godrnjal, da mu manjka brusilni stroj za krožne žage. In res je bil stari malone neuporaben. Ta mesec pa je prejel

novega, znamke »Bratstvo«, ki je izdelan po nemškem sistemu »Volmer«. Stroj je dober ter je stal 1.200.000.— dinarjev. Draga reč, — toda imeti ga moramo, če hočemo dobro delati!

V Ameriko odpotuje član Združenja lesne industrije Slovenije, tovariš Kramaršič, ter direktor oddelka finalnih proizvodov podjetja Slovenijales, tov. dr. Reicher. Namen potovanja je, proučiti ameriško tržišče galanterije ter navezati poslovne stike v večji meri kot doslej z ameriški trgovskimi krogi. Tovariš Kramaršič pa ima posebno nalogo, da prouči tudi ameriško proizvodnjo galanterije ter svoje izsledke posreduje naši industriji. Vsekakor je Amerika ogromno tržišče za nas, ki ni važno samo po svojem obsegu, temveč tudi zanimivo po zdravi valuti.

V koprskem okraju in sicer v mestu Izoli, se gradi nova tovarna galanterije. Tovarna ima uvožene že vse potrebne stroje ter bo pričela z obratovanjem v mesecu maju tega leta. Zaposlila bo okrog 150 do 200 delavcev.

Pri avstrijski tvrdki Irschik smo naročili vagon nitrolaka. To je naš prvi uvoz lakov. Videli bomo, če je proizvodnja z uvoženimi laki res kvalitetnejša. Nekatere naše tovarne namreč zatrjujejo, da je sploh nemogoče delati z domačimi laki. Mi smo pri tem bolj skeptični, vendar bomo napravili poskus. Prepričani pa smo, da bi morale naše tovarne že delati tako kvalitetne lake, da ne bi bil potreben nikak uvoz.

BERAŠKA

Ali bi mi lahko dali kaj jesti?
Počakajte malo, vsak čas se vrne moj mož.
Hvala lepa, gospa, nisem ljudožrca.

GLODALKA

»Zakaj pa svoji ženi praviš miška!«
»Ker vedno gloda po moji denarnici!«

ZAKONSKA

Mož: Ti si osmo čudo sveta!
Žena: Že mogoče. Toda gorje ti, če te zalotim s katero izmed onih sedmih.

NESREČA

Uslužbenec: »Tovariš direktor, prosim za povišanje plače — včeraj sem se oženil.«
Direktor: »Za nezgode izven službe vendar ne morete zahtevati odškodnine.«

„KOTEKS“

odkupi po svojih zbiralnicah in kmetijskih zadrugah svinjske kože po din 200.— kg za nepoškodovano domačo kožo.

Kmetovalci, klavnice odrite vse prašiče in oddajte kožo najbližji zbiralnici »KOTEKS-a«, ki Vam plača najvišjo dnevno ceno.